

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	42828
Nom	Els processos psicològics en la violència en la parella
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	2.0
Curs acadèmic	2019 - 2020

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2130 - M.U. en Dret i Violència de Gènere 12-V.1	Facultat de Dret	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2130 - M.U. en Dret i Violència de Gènere 12-V.1	3 - Protocols d'actuació contra la violència de gènere	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
CEREZO JIMENEZ, M.ANGELES	300 - Psicologia Bàsica
PONS SALVADOR, GEMMA	300 - Psicologia Bàsica

RESUM

Aquesta assignatura té per objectiu principal que l'alumnat del màster amplii la seva comprensió del funcionament psicològic dels maltractadors i de les víctimes en la violència de gènere . Específicament s'inclouen com a objectius el coneixement dels processos involucrats en l'inici , manteniment i reincidència en l'àmbit de la violència de gènere . S'inclou com a objecte d'anàlisi les conseqüències psicològiques sobre les dones i fills víctimes .

Els objectius que es pretenen són els següents :

- 1) Conèixer les dimensions del maltractament en el context de les relacions de parella .
- 2) Coneixement de les característiques de la víctima i del maltractador . Coneixement de les dimensions bàsiques de les dinàmiques de violència en la parella
- 3) Coneixement de les conseqüències psicològiques de la violència de parella per a la víctima directa i les potencials víctimes indirectes . Coneixement de les conseqüències del maltractament per al maltractador
- 4) Analitzar , integrar i entendre els diferents tipus i facetes dels maltractaments en la parella i dels processos de victimització
- 5) Analitzar , integrar i entendre els mecanismes de la dinàmica de conflicte i els processos coercitius en

les situacions dels maltractaments en la parella

6) Aplicació i anàlisi crítica dels factors relacionats amb la permanència de la víctima en la relació amb el maltractador .

7) Aplicació i anàlisi crítica dels processos atribucionals de la víctima i del maltractador

8) Aplicació i anàlisi crítica de les conseqüències de la violència de parella per als nens i les dones .

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

REQUISITS D'ADMISSIÒ

COMPETÈNCIES

2130 - M.U. en Dret i Violència de Gènere 12-V.1

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Conèixer i comprendre els problemes jurídics nous de la nostra societat de forma sistemàtica, amb actitud crítica, transdisciplinària, amb la perspectiva nacional i internacional, amb la degut anàlisi dels seus orígens i les seues conseqüències.
- Localitzar i analitzar els problemes jurídics sobre la base del respecte als drets i principis fonamentals propis d'un Estat Democràtic i de Dret, on no cap discriminació per raó de l'origen, procedència social ni per raó del sexe.
- Aplicar i integrar els coneixements transdisciplinàries adquirits amb actitud crítica i des de la perspectiva de gènere, com a ferramentes per a generar Justícia, Igualtat i Seguretat en qualsevol Estat.

- Manejar les tècniques i ferramentes especialitzades per a obtenció informació i saber utilitzar els instruments jurídics avançats, habilitats i mètodes d'investigació, des de la seua perspectiva teòrica i pràctica, amb aplicació a l'àmbit d'estudi que es tracte.
- Obtindre els coneixements i habilitats bàsiques per a l'argumentació jurídica, per a la seua comunicació en fòrums especialitzats i generalistes, de forma oral i/o escrita, i fer-ho de forma clara, precisa i convincent.
- Tindre la capacitat de dissenyar processos d'investigació en un determinat àmbit temàtic dins dels estàndards de qualitat i integritat acadèmica.
- Desenvolupar nous mètodes d'aprenentatge, presencials i no presencials, exercitant l'autonomia personal, el control de la busca i interpretació de les fonts d'informació.
- Saber treballar en equips multidisciplinaris reproduint casos i contextos reals.
- Participar en debats i discussions, liderar-ho, coordinar-los i resumir-los i saber extraure les conclusions més rellevants.
- Utilitzar les tècniques d'exposició de coneixement més rellevants.
- Identificar, valorar i integrar en la presa de decisions aquells problemes jurídics que es plantegen des de les perspectiva multidisciplinàries i amb l'enfocament de la Igualtat i Gènere i requereixen un major nivell d'investigació jurídica i afrontar-los de manera flexible i plural.
- Utilitzar de forma rigorosa i segura, tant individualment com en grup, des d'una perspectiva multidisciplinària, els coneixements avançats adquirits i aplicables a problemes jurídics de contingut plural en la nostra complexa societat actual.
- Integrar els coneixements jurídics, sociològics, educatius adquirits, sabent entendre i explicar la unitària naturalesa d'estos problemes i de les seues solucions en l'àmbit del gènere.
- Aprofundir en la naturalesa comuna d'estos problemes tant en l'ordenament jurídic nacional com l'internacional, aprofundint en solucions comunes interconnectades com a ferramenta per a generar Igualtat, Justícia i Seguretat jurídica.
- Analitzar de forma autònoma, creativa i crítica, amb arguments jurídics sòlids i elaborats, la matèria seleccionada per a la investigació i els seus matisos transversals.
- Ser capaç de realitzar un estudi d'investigació multidisciplinària des de la perspectiva de gènere metodològicament adequat i competitiu per a ser publicat en revistes científiques indexades.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Estiguin aquesta matèria s'aborden les qüestions més importants que en el moment actual es troben presents en qualsevol model de protecció de la dona sotmesa a abusos de poder , especialment enfocat a la tutela judicial enfront d'ells ia l'eradicació del delictes . Per a això es partirà de l'experiència espanyola amb explicació del complex entramat social , policial i judicial destinat a aquesta finalitat . Es tracta de reflexionar de manera crítica sobre les qüestions jurídiques més delicades que comporta aquest sistema que els aporti coneixement i interès a l'hora de seleccionar el tema que finalment hauran de desenvolupar i on aplicar les eines metodològiques del mòdul II i IV .

En aquest apartat podran contrastar els seus sistemes nacionals amb una experiència real , avantguardista i dotada d'enormes matisos pràctics , desenvolupant un coneixement global i

multidisciplinari del problema concret objecte d'estudi. Així, el / la alumne / a tindrà els coneixements necessaris per a abordar dissenys d'aquest tipus de tutela complexa i coordinada sobre les bases de la Igualtat, Justícia i Seguretat. Igualment, a partir d'aquest moment disposarà d'una pluralitat de temes d'interès- cosa que resulta fonamental si pensem que estem davant d'uns estudis l'objectiu últim és la iniciació i consolidació en l'activitat investigadora i la futura obtenció del títol de doctor - que li permetin fixar els àmbits temàtics sobre els quals va a treballar en la seva futura tesi doctoral.

S'inclou un conjunt de mòduls de naturalesa substantiva i processal de caràcter presencial. Al costat dels mòduls de naturalesa penal, on s'estudiaran tots els tipus penals delictius possibles, s'impartiran els mòduls explicatius dels Protocols d'actuació Policial, del Centre Dona 24 hores o similars, serveis socio-sanitaris, de l'Institut de Medicina Legal, Jutjats, Torn d'Ofici, etc.

Amb aquesta formació l'alumnat ha d'obtenir un conjunt de coneixements necessaris tant per a poder moure en un context nacional, principalment, i internacional - com a sistema pioner en garanties cap a la dona abusada i violentada en els seus drets -, sobre les bases de la justícia, seguretat i l'ètica professional, com per poder comptar amb un ampli ventall de temes actuals, vinculats a l'àmbit de l'activitat de jutjats, que li permetin fixar els àmbits temàtics sobre els quals va a treballar en la seva futura tesi doctoral.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. "Punt de partida: repàs d'algunes idees"

2. Introducció

3. Manifestacions de la Violència de Gènere

4. Per què les víctimes mantenen la relació?

5. Conseqüències sobre les víctimes

6. Escalada i cicle de violència

7. Els factors de risc de VCP del maltratador

8. Els factors de risc de VCP de la víctima**VOLUM DE TREBALL**

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	10,00	100
Pràctiques en aula	8,00	100
Tutories reglades	2,00	100
TOTAL	20,00	

METODOLOGIA DOCENT

MD1 Lectura i comprensió de materials lliurats amb caràcter previ destinats a anivellar els coneixements

MD2 Sessions virtuals de reflexió (amb participació del professorat i estudiants)

MD3 Tasques foramtivas d'ensenyament-aprenentatge destinades a dicutir sobre problemes jurídics concrets.

MD7 Preparació del treball / proves proposat pel professorat

MD6 Preparació i assistència a tutories individuals i col · lectives (3 h.)

AVALUACIÓ

"L'avaluació d'esta matèria es realitzarà atenent a l'activitat exercida per l'alumnat al llarg de les tres sessions presencials. Es tractarà, perquè, d'una avaluació contínua. Per a l'avaluació d'esta matèria es prendrà en consideració l'assistència i participació activa en les classes i la realització satisfactòria de les activitats proposades per la professora durant les classes per a la verificació de l'adquisició de les competències apuntades en l'apartat d'objectivos. Por un altre costat, l'alumnat treballarà sobre un cas pràctic atenent als criteris següents: 1. Identificar les manifestacions de maltractament i analitzar la dinàmica del conflicte i els processos coercitius (valoració del 10%) . 2. Identificar possibles estresores del rol de gènere del maltratador (valoració del 10%) . "3. Identificar els factors de risc del maltratador i de la víctima i comentar la seua importància i identificar els processos atribucionales de víctima i maltratador (valoració del 15%) . 4. Identificar els factors relacionats amb la permanència de la víctima en la relació amb el maltratador (valoració del 15%) . 5. Assenyalar les conseqüències de la violència de parella per a la víctima (valoració del 10%) . El valor màxim de l'informe és de 6 punts. Des d'un punt de vista numèric, el 40% de la nota final es determinarà amb base en els exercicis, tasques i activitats exercits al llarg de la matèria i un 60% correspondrà a l'entrega del cas pràctic treballat. Sistema de Qualificació: 0.0-4.9: SUSPENS (SS) 5.0-6.9: APROVAT (AP) 7.0-8.9: NOTABLE (NT) 9.0-10: EXCEL·LENT (SOB) 4.3. Data d'avaluació. La data d'entrega del treball d'anàlisi del cas pràctic es comunicarà amb l'entrega del material o a l'inici de l'assignatura."

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Alonso et al. (2016). Guía de buen trato y prevención de la violencia de género. Protocolo de actuación en el ámbito educativo. Colección Plan de Igualdad. Junta de Andalucía.
- Echeburúa E., Amor, P.J., Loinaz, I. y de Corral, P. (2010). Escala de predicción de riesgo de violencia grave contra la pareja. Revisada (EPV-R). *Psicothema*, 22, (4), 1054-1060. <http://www.psicothema.es/pdf/3840.pdf>

Martínez, A., Mañas, C. y Pons-Salvador, G. (2016). Entrevista semiestructurada para la exploración de la violencia sexual sobre las mujeres en la relación de pareja (EVS). *Información Psicológica*, 111, 18-34. doi: [dx.medra.org/10.14635/IPSIC.2016.111.7](https://doi.org/10.14635/IPSIC.2016.111.7)

Pueyo, A. A., López, S. y Álvarez, E. (2008). Valoración del riesgo de violencia contra la pareja por medio de la SARA. *Papeles del Psicólogo*, 2008. Vol. 29(1), 107-122. <http://www.papelesdelpsicologo.es/pdf/1543.pdf>

Complementàries

- Badenes-Ribera, L., Bonilla-Campos, A., Frias-Navarro, D., Pons-Salvador, G., & Monterde-i-Bort, H. (2016). Intimate partner violence in self-identified lesbians: a systematic review of its prevalence and correlates *Trauma Violence & Abuse* 17(3), 284-297. doi: 10.1177/1524838015584363

Badenas-Ribera, L. Frías-Navarro, D., Bonilla-Campos, A., Pons-Salvador, G, y Monterde-Bort, H. (2015). Intimate Partner Violence in Self-identified Lesbians: a Meta-analysis of its Prevalence. *Sexuality Research and Social Policy*. DOI 10.1007/s13178-014-0164-7

Estévez, C. y Marco, M. (2016). Análisis del impacto de la violencia de género en los menores testigos: una propuesta de intervención. *Información Psicológica*, 111, 64-76. <http://dx.medra.org/10.14635/IPSIC.2016.111.6>

Moore, T. M.; Stuart, G. L.; McNulty, J. K.; Addis, M. E.; Cordova, J. V.; Temple, J. R. (2008) Domains of masculine gender role stress and intimate partner violence in a clinical sample of violent men. *Psychology of Men & Masculinity*, 9(2), 82-89. <http://dx.doi.org/10.1037/1524-9220.9.2.82>

Orjuela López, L., Perdices, A.J., Plaza, M. y Tovar, M. (2006). Manual de atención para los niños y niñas de mujeres víctimas de violencia de género en el ámbito familiar. http://www.infanciaviolenciagenero.org/Documentos/1/4_.pdf

Servicio de Coordinación del Sistema Integral contra la Violencia de Género (2009). Guía para la atención de mujeres víctimas de violencia de género. Instituto Canario de la Mujer.

- Stith, S. M., Smith, D. B., Penn, C. E., Ward, D. B., & Tritt, D. (2004). Intimate partner physical abuse perpetration and victimization risk factors: A meta-analytic review. <http://dx.doi.org/10.1016/j.avb.2003.09.001>

Torres, A., Lemos-Giráldez, S. y Herrero, J. (2013). Violencia hacia la mujer: características psicológicas y de personalidad de los hombres que maltratan a su pareja. *Anales de psicología*, 29(1), 9-18, <http://dx.doi.org/10.6018/analesps.29.1.130621>

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern